

Vit eru klárar til nýggja

– Vit náddu málinum um at gera Sosialin til landsins størsta blað – nú eru Google og Facebook avbjóðingin, skrivar Jonhard Hammer, stjóri í Miðlahúsinum, í hesari grein um farnar og komandi dagar

JONHARD HAMMER

Tað er ein stórir dagur, nú Sosialurin kann hátíðarhalda, at blaðið er komið út utan steðg í 90 ár.

Seinastu 20 árini havi eg verið partur av virkseminum á Sosialinum, men bløð hava fylgt mær ein stóran part av lívinum.

Fyrstu ferð, eg fekk áhuga fyri bløðum, var, tá ið eg sá navnið á Árna Joensen á baksíðuni á Sosialinum, har hann tá starvaðist sum lýsingamaður. Myndin av honum var ikki ein vanligi fotomynd, men ein hugtakandi vignett. Árni var giftur inn í Jarnskor-familjuna í Gøtu, og eg helt, at tað var spennandi at kenna ein mann, sum arbeiddi á einum blaði.

Tá ið eg varð 12 ára gamal, fór eg at selja 14. September í Gøtu. Tá var Árni Gregeresen blaðstjóri á blaðnum.

Tá ið eg var yngri, spældi eg borðtennis, og bløðini skrivaðu stundum um kappingarnar og høvdu myndir av vinnarum. Leo Poulsen á Dagblaðnum, Vilmond Jacobsen á 14. September og John Kjær á Sosialinum skrivaðu um borðtennis, og tað kom fyri, at eg keypti trý bløð og hevði tey við í skúla og læs tey har. Tað undraði bæði næmingar og lærarar seg yvir, men helst var tað bara tað, at eg vildi síggja mynd av mær og annars lesa um borðtenniskappingarnar.

Í 9. flokki gjørdi eg eitt skúlablað, sum snúði seg um Gøtu Ítróttarfelag. Blaðið varð prentað og borið í hvørt hús í Gøtu.

Inn í miðlaheimin

Eftir at eg hevði arbeitt í fisk í Gøtu og arbeitt sum timburmaður eitt ár, fór eg í læru sum prentari á Estra. Tá kom eg í eitt grafiskt umhvørvi og fór spakuliga at nærkast miðlaheiminum eisini. Í sambandi við eina ídnaðarstevnu, sum eg skipaði fyri saman við Ídnaðarfelagnum, gjørdi vit eitt blað um messuna, og eftir tað ringdi



– Í Miðlahúsinum eru vit til reiðar at hjóða framtíðini av, og tað kunnu vit gera vitandi, at vit hava so góð og røsk starvsfólk í okkara legu, sigur Jonhard Hammer, stjóri í Miðlahúsinum
Mynd: Álvur Haraldsen

Kristjan Dahl, sáli, sum var fyrirtaksstjóri á Sosialinum, til mín og spurdi, um eg hevði hug at koma á marknaðardeildina á Sosialinum at starvast. Kristjan Dahl var tá blivin sjúkur og skuldi í viðgerð fyri sjúkuna, sum hann seinni andaðist av.

Eg byrjaði á Sosialinum í 1997, og umframt arbeiddi á marknaðardeildini kundi eg eisini hjálpa eitt sindur til við framleiðsluni av blaðnum, tá ið eg hevði eina útbúgving sum prentari. Tá varð klipt og límað fyri at umbróta blaðið, og neyðugt var at nútímsgera arbeidsgongdina. Ein broytingartíð við nýggjari tøkni og interneti var fyri framman. Fysti fotosetarin varð keyptur frá ReproZ um hetta mundið, og farið var undir at digitalisera framleiðsluna. Tá kom Sosialurin út fimm ferðir um vikuna, og tað var full ferð á redaktiónini hvønn einasta arbeidsdag. Bløðini settu dagsskránna í samfelagnum, og blaðsølan var vaskandi, samstundis sum Sosialurin gjøgnum 1990'ini spilaði seg alt meira út sum tíðindablað. Tað var kapping við hinar miðlarnar – ikki minst Dimmalætting – um søgur og innihald, og tað var ein stór motivatióin fyri nógvum framrotum – bæði av tøkniligum og innhaldsligum slagi. Tað varð ikki bert kappast frá 8 til 16. Tað var eisini arbeitt um kvöldarnar

og um vikuskiftið, og starvsfólkini lögdu nógv fyri í einum felagsanda, sum var grundarlagi undir stóru framgongdini hjá Sosialinum hesi árini.

Tá eg var til starvssamrøðu hjá Eyðfinni Jacobsen, nevndarformanni á Sosialinum, um starvið sum marknaðarleiðari á Sosialinum, spurdi hann meg, hvat mál eg hevði sett mær. Eg svaraði, at Sosialurin skuldi gerast størri enn Dimmalætting, sum tá var nógv tað størsta blaðið í landinum. Hann spurdi meg, um eg visti, at Sosialurin hevði eitt upplag á gott 4.000, meðan Dimmalætting var uppi á 12.000. Hann spurdi meg, hvussu tað skuldi gerast, og eg svaraði, at tað var bara ein vegur, og tað var hart arbeiði. Í minsta lagi dámdi tann róligi nevndarformaðurin tað svarið. Seinni náddu vit hesum málinum, sum tóktist verða ógjørlegt.

Frambrot á prenti

Socialurin menti seg støðugt tøkniliga, og eftir at framleiðslan var digitaliserað, var næsta stigið at fáa prentað blaðið í litum. Tað kravdi eina stóra útbýgging, sum bæði kravdi vitan og pengar. Hugskotið var at gera íløguna saman við Dimmalætting, men tað var ikki lætt, tí Javnaðarflokkurin átti Sosialin, og Dimmalætting stóð Sambandsflokkinum nær.

Socialurin fór tí undir at fyrireika útbýggingina einsamallur, og tveir dugnaligir mans, sum høvdu starvast á Dimmalætting, komu á Sosialin at arbeiða. Torkil Johannesen og Eyðun Húsgarð høvdu royndir og vitan á økinum, og farið var við góðum treysti undir fyrireikingararbeiðið.

Meðan fyrireikingarnar vórðu gjørdar, fingi vit fundarboð frá leiðsluni á Dimmalætting, og so byrjaðu samrøðurnar um samstarv á prentøkinum. Tað var sera trupult, og partarnir høvdu ikki lætt við at finna samstarv. Fólk í baklandinum hjá báðum pørtum vóru skeptisk, men tað vóru eisini tey, ið sóu fyrimunir við at gera nýggja prentsmiðju saman. Eftir drúgvur samráðingar og fleiri fellur, sum næsta gjørdi av við samráðingarnar, lukkaðst tað at fáa semju um samstarv, so at tað frameftir varð gjørligt at prenta føroysku bløðini í litum.

Hetta hevði við sær, at Sosialurin kundi fáa litlýsingar í blaðið, og so var ein nýggjur marknaður opin fyri blaðnum. Hetta var eitt stórt framstig fyri Sosialin – og hini føroysku bløðini – og tað skapti móguleika fyri nýggjum inntøkum og at gera bløðini flottari.

Nýggja talgilta tíðin

Í nítíárunum kom internetið til Føroya, men Føroya Tele hevði trupult við at fáa brúkarar til netið fyrstu tíðina. Ein orsök var, at tað vóru so fáar føroyskar heimasíður, sum kundu lokka føroyingar á netið. Tí kom Føroya Tele við hugskotinum um at gera ein tíðindaportal, sum Sosialurin skuldi reka.

Andras Róin og Pól Hendrik Poulsen, sáli, lögdu upp til samstarvið, sum gjørdist veruleiki og flutti bæði Sosialin og føroyska miðlar inn í eina nýggja tíð. Portalurin gjørdist eftir nøkrum árum mest lisni føroyski miðlin, og tað lá eitt ordans tak frá starvsfólkunum á Sosialinum aftanfyrri framrotið. Tað var nýtt og spennandi, og enn einaferð visti pionerandin á Sosialinum seg frá sínari bestu síðu.

Tá ið Føroya Tele fyri nøkrum árum síðani boðaði frá, at tey ynsktu at selja Portalin, sum Sosialurin hevði bygt upp frá ongum, var tað eitt vónbrot. Prísurin var skýhøgur, og onnur høvdu áhuga í at keypa. Tá ið boðið var farið væl upp um fimm milliónir krónur, gjørdi vit ta niðurstøðu, at vit vildu ikki keypa Portalin, sum hevði verið okkara barn, fyri so

Umstøðurnar eru støðugt skiftandi, men vit hava víst, at vit kunnu tillaga okkum